

/// Borgerens stemme /// Fra TR til leder /// Seksualitet

VI SKAL FORSTÅ RUSENS FUNKTION

Hvorfor giver det
mening at tage rusmidler,
når man har autisme?
Og hvad gør man som
socialpædagog, når man
møder den kobling?

Det har Toke
specialiseret sig i

FOTO: TINA LØVBOM PETERSEN

#socialpædagog

Jeg hedder **Krestina Lykke Monk Henriksen**, jeg er 39 år og familieplejer på Bornholm. Jeg er meget optaget af at fortælle alle de gode historier om, **hvor givtigt det er at være familieplejer**. Om den glæde, jeg oplever, når jeg skaber udvikling for barnet.

I hverdagen har jeg hele tiden øje for, hvad der udvikler barnet – og det gør mig stolt, når jeg kan se, at vores plejebarn har rykket sig. Jeg bliver bekræftet i, at vores plejebarn trives bedre og bedre, **når andre som fx skolen også mærker forandringen**.

Jeg oplever, at jeg nu bliver set på som en professionel – jeg er ikke ‘bare’ en plejemor, der ikke har forstand på det faglige. De sidste to år har jeg på pædagoguddannelsen **fortalt om livet som plejefamilie** og om, hvordan vi får samarbejdet til at fungere med fx socialpædagoger i forhold til tavshedspligt osv. På den måde er jeg med til at skabe større forståelse og viden om vores arbejde. X

Kolofon

Udgives af Socialpædagogerne, Brolæggerstræde 9, 1211 København K. Tlf. 7248 6000. sl.dk /// **Ansvarshavende** Formand Benny Andersen /// **Redaktion** Marie Dissing Sandahl (chefredaktør), mds@sl.dk, Tina Løvbohm Petersen (redigerende), tln@sl.dk, Lea Holtze, hol@sl.dk, Frederikke Halling Hastrup, frh@sl.dk, Mette Marie Heinfelt, mmh@sl.dk, Liselotte Steen Seider (webmaster), lss@sl.dk, Emil Anthonsen-Rahbek Zareini, ema@sl.dk, Lærke Øland Frederiksen, lof@sl.dk /// **Kontakt redaktionen** på nyhedsrum@sl.dk /// **Layout** René Hart /// **Korrektur** Tjerry Korrektur /// **Produktion** KLS PurePrint A/S /// **Læserbreve** Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. Vi opfordrer til, at indlæg højst fylder 2.000 anslag, og redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte. Læserbreve med injurierende indhold afvises. Indlæg sendes til nyhedsrum@sl.dk /// **Annoncer** Se annonceinformation på socialpaedagogen.sl.dk /// **Oplag** 42.878 i perioden 01.07.23-30.06.24 /// **Redaktionen** af 5/2025 er afsluttet 12.09.2025. Næste nummer udkommer i uge 49, 2025 /// **Forsidefoto** Tor Birk Trads /// 82. årgang /// ISSN 0105-5399

Magasinet er 100% fri for skadelige/hormonforstyrrende kemikalier og er certificeret efter verdens strengeste miljøcertificering.

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt

Danske Medier OPLAGSKONTROL

17

Vi er rigtig dygtige til at tale om empowerment, samskabelse og recovery – men for at det ikke ender som hule begreber, så skal vi turde at give slip på rollen som ekspert, der ved bedst.

— Michael Petersen, leder i Center for Sociale Indsatser, Esbjerg

PORTRÆT

8

For nogle giver rusmidler mening **Toke har dedikeret sit arbejdsliv på at forstå, hvorfor det nogle gange giver mening at tage rusmidler, når man har autisme – og hvad man gør som socialpædagog, når man møder den kobling. Vi er nødt til at forstå sammenhængen for at kunne hjælpe, siger han**

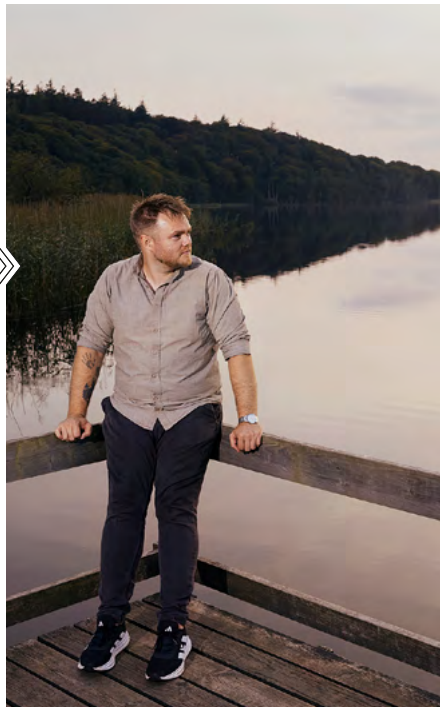

FOTO: TOR BIRK TRADS

16

FOTO: MICHAEL DROST-HANSEN

FOTO: SIMON JEPPESEN

Til idrætsfest med garanti for medaljer **Når 400 voksne med et udviklingshandicap på tværs af kommuner i det sydjyske mødes til idrætsdag i Tønder, forenes træning og stor gensynsglæde med sang og snørede dansesko**

TEMA

Sådan skaber I demokratiske samtaler, der giver borgerne en stemme **Det er let nok at sige, at nu arbejder vi med borgerinvolvering og samskabelse. Men ofte mangler medarbejderne både kvalifikationer og værktøjer til, hvordan de i praksis giver borgerne reel indflydelse, siger to eksperter. Få tips til, hvordan I lykkes med at få borgernes stemme med**

Giv dine kolleger **GRATIS FAGFORENING**

Hvis dine kolleger melder sig ind i Socialpædagogerne inden 31. december 2025, får de tre måneders gratis fagforening. Tilbuddet gælder offentlige arbejdspladser.

Læs mere på sl.dk/gratisfagforening

4

Socialpolitisk topmøde

Hvordan skaber vi et fagligt og økonomisk bæredygtigt socialområde? Det var temaet, da Socialpædagogerne skød det socialpolitiske efterår i gang

6

Hold kæft og lyt

Ny udstilling på Danmarks Forsorgsmuseum i Svendborg sætter fokus på anbragte børns indflydelse på deres egen sag og liv – før og nu

14

Sofa

Nick og Lærke har i Generationernes Hus arbejdet for at bryde tabu og forstå borgernes seksuelle udtryk og adfærd

34

FOTO: MARIA HØY HANSEN

Springet

Efter næsten otte år som socialpædagog og TR har Tim skiftet arbejdsplads og titel – og er nu ansat som teamleder

KOMMENTAR

STOP DE GROTESKE SAGER OM SNYD OG SVIGT

V I HAR ALLE SAMMEN hørt historierne om svigt, forråelse og økonomisk spekulation på private botilbud. Tilbud, som burde være trygge hjem for mennesker med komplekse handicap, psykiske lidelser eller udsatte børn, unge og voksne – men hvor plattenslagere og organiserede kriminelle i stedet har tjent store penge, mens borgere er blevet svigtet. Det er dybt rystende og helt grotesk. Som socialpædagoger mærker vi tydeligt, hvad det betyder, når fagligheden mangler. Vi ved, at udsatte borgere og mennesker med handicap eller psykiske lidelser statistisk set trives og klarer sig bedre på botilbud med en højere andel socialpædagoger. Derfor er det vigtigt, at vi sætter ind på flere fronter og håndterer problemet som en helhed. Snyd og svigt kan ikke løses isoleret:

- **Begræns profitten.** Lad os fx få indført en ‘friskolemodel’, hvor overskuddet skal geninvesteres i opgaven – ikke havne i private lommer.
- **Krav om uddannelse.** Der skal sættes tydelige krav til medarbejdere og ledes faglighed. Rette faglighed er det stærkeste værn mod svigt.
- **Styrk de kommunale tilbud.** Flere kommunale samarbejder skal forhindre, at manglende kapacitet presser priserne op og skubber borgere ud i lemfældige løsninger.
- **Krav om overenskomst.** Ordnete forhold med overenskomst for de ansatte er centralt for at sikre mod snyd og misbrug af offentlige midler.

Problemet med snyd og svigt kræver handling nu, hvis vi vil sikre kvalitet og tryghed på området. For de groteske sager svigter ikke bare borgerne – de kaster også mistillid over de mange stærke socialpædagogiske arbejdspladser, hvor tingene fungerer godt. Derfor skal vi insistere på, at fagligheden styrkes, og at svigt og spekulation aldrig får lov at blive det normale. Det skylder vi både borgerne og hinanden. X

Benny Andersen
formand Socialpædagogerne

HØRT

Først og fremmest skal vi styrke uddannelsen af socialpædagoger. Og noget af det, jeg glæder mig rigtig meget til, det er, at vi får en endnu stærkere socialpædagoguddannelse. Fordi der er så mange mennesker, der gerne vil arbejde på det her område, og som ikke altid føler sig set og hørt, ved at starte med fx at arbejde med børn.

Sophie Hæstorp Andersen, social- og boligminister
– på Socialpædagogernes Socialpolitisk Topmøde

UNGDOMMENS FOLKEMØDE

FOTO: UNGDOMMENS FOLKEMØDE

Verdens bedste fag på Ungdommens Folkemøde
Socialpædagogerne Sebastian, Jan og Katrine fortalte om verdens bedste fag, de mange karriereveje og ikke mindst faglighedens betydning for borgernes livskvalitet og livsmuligheder på årets Ungdommens Folkemøde – en festival med fokus på unge, samfund og demokrati, der blev afholdt i Valby Parken 3.-4. september. X

FOTO: METTE OVGAARD

Geelsgårdhjemmene

Vil du gøre en forskel for nogle helt særlige børn?
Og har du lyst til at udvikle din faglighed inden for det højt specialiserede område?

Geelsgårdhjemmene er en del af Geelsgårdskolen, det højst specialiserede helhedstilbud for børn og unge med komplekse funktionsnedsættelser. Vi er et lille bosted med ti fastboende børn samt en aflastning med 20 børn tilknyttet.

Hos os skal børnene opleve tryghed, omsorg og nærvær. Som medarbejder er man tæt tilknyttet børnene og er en del af deres hverdag med personlig pleje, måltider, aktiviteter, hygge og kram.

Vi har høj normering, godt forældresamarbejde, omfattende onboarding-forløb og gode muligheder for faglig opkvalificering. Og vi er altid interesserede i nye, dygtige kollegaer. Interesseret? Læs mere og søg job på geelsgaardskolen.dk

PODCAST

Podcastkanal om fagligt lederskab

Socialpædagogerne har lanceret et helt nyt medlemstilbud: podcastkanalen

‘Sammen om ledelse’. Her møder du dedikerede og engagerede ledere, som sammen med vært Tina Løvbom vender dilemmaer og visioner om ledelse og det at være leder på en socialpædagogisk arbejdsplads. X

FOTO: NILS LUND PEDERSEN

DET SOCIALPOLITISKE EFTERÅR SKUDT I GANG

En perlerække af socialpolitiske aktører var samlet på Arbejdermuseet i København, da Socialpædagogerne skød det socialpolitiske efterår i gang med Socialpolitisk Topmøde. På scenen var bl.a. handicapaktivist og digter Caspar Eric, som læste op af sin seneste digtsamling ‘Crip’, social- og boligminister Sophie Hæstorp Andersen samt professor og forskningsdirektør hos VIVE Torben Tranæs. Årets tema var, hvordan vi skaber et fagligt og økonomisk bæredygtigt socialområde, som tager hånd om de børn, unge og voksne, der har behov for støtte i deres hverdag. X

KALENDER

30. oktober
Socialpædagogernes Lederkonference 2025

26. november
Faglig konference om sanseintegration og socialpædagogisk praksis

DOKUMENTAR

På Danmarks Forsorgsmuseum i Svendborg kan du fra 12. oktober opleve vandrestillingen 'Hold kæft og lyt' – en udstilling om anbragte børns indflydelse på deres egen sag og liv – før og nu. Med afsæt i seks børn, der var anbragt for 100 år siden, bruger museet animationsfilm, lydfortællinger og håndskrevne breve til at fortælle hvert enkelt barns unikke historie om medbestemmelse i handlinger og ord – og præsenterer dilemmaer, som både fagpersoner og børn i udsatte positioner står over for. Udstillingen sætter fokus på, hvordan vi bedst kan inddrage anbragte børn i deres egen sag og give dem indflydelse på eget liv. X

Læs mere på forsorgsmuseet.dk

PODCAST

Sæt borgeren ved roret

Ny podcastepisode, som Social- og Boligstyrelsen står bag sammen med Københavns Professionshøjskole, gør dig klogere på den recovery-orienterede tilgang til udsatte borgere i praksis. Du kan bl.a. høre om principperne for 'Borgeren ved roret', der er betegnelsen for en recovery-orienteret rehabiliterende, faglig tilgang målrettet voksne med handicap og/eller social udsathed – og hvordan I kan arbejde med principperne. Podcasten sætter også fokus på, hvordan man sætter borgerens ressourcer, håb, ønsker og drømme i centrum for indsatsen. X
Lyt til podcasten 'Borgeren ved roret på udsatteområdet' på [din foretrukne kanal](#)

BOG

Menneskeetik. Dannelse, dyder og dømmekraft i arbejdet med mennesker

Svend Brinkmann har skrevet en bog, der henvender sig til mennesker, der arbejder med andre mennesker. Men også til alle andre med interesse for etik, dannelse, dyder og dømmekraft. I bogen stiller Brinkmann bl.a. disse spørgsmål: Hvad skal der til, for at vi kan blive gode til at være mennesker? Hvordan hjælper vi andre bedst muligt? Hvordan handler vi ansvarligt, omsorgsfuldt og retfærdigt som mennesker – og i det professionelle møde med andre? En vigtig pointe er, at i det professionelle arbejde med mennesker kan – og bør – etik og faglighed ikke adskilles. X

'Menneskeetik' af Svend Brinkmann, Dansk Psykologisk Forlag, 249 kr.

RAPPORT

Inde fra plejefamilien

Tryghed og stabilitet i plejefamilien. Børnevenlige møder med systemet. Voksne, der ser dem og følger dem over tid. Det er blandt de ting, som børnene og de unge efterlyser i Børnerådets nye rapport 'Inde fra plejefamilien' – en kvalitativ analyse af interview med 18 børn og unge, som har erfaringer med at blive anbragt og bo i plejefamilier.

Læs rapporten på boerneraadet.dk

Anbragte børn med autisme

Børn og unge med autisme bliver hyppigere anbragt uden for hjemmet end andre børn – og i en ny rapport har VIVE undersøgt baggrunden. I undersøgelsen er de børn og unge med autisme, der bliver anbragt, inddelt i fire forskellige grupper: Det ufrivilligt anbragte barn. Det tidligt diagnosticerede barn. Den

udtrættede familie. Og

den unge til fare for sig selv eller andre. Flere forældre giver i rapporten udtryk for, at den hjælp, kommunen har givet, ikke var det, barnet havde behov for. Og kommunale sagsbehandlere og ledere peger på, at hjælpen kan føles utilstrækkelig, fordi man først forsøger med mindre indgribende indsatser. X

Læs rapporten på vive.dk

For dig og jer, der ønsker udvikling og fornyelse i det socialpædagogiske arbejde

Supervisionshuset har samlet en gruppe erfarne og højt specialiserede supervisorer i København og vest for Storebælt. De er klar til at hjælpe dig, dine kolleger og din organisation med at skabe kvalitet og trivsel i arbejdet med menneskelig velfærd og udvikling.

Vi superviserer enkeltpersoner og grupper – både inden for og på tværs af fag, og vores supervisorer møder dig med professionel indsigt og et godt overblik. Vi tilbyder også online supervision til enkeltpersoner og grupper, så du kan få supervision lige dér, hvor det passer dig bedst, og den geografiske afstand til supervisor ikke har nogen betydning.

Ring til Jakob Hassing på 88 93 00 01 eller læs mere på supervisionshuset.dk

A man with a beard and short hair, wearing a light-colored button-down shirt and dark trousers, stands in a forest at night. He is leaning against a large, moss-covered tree trunk. The forest floor is covered in fallen leaves and ferns, and the background is dark with some tree branches visible.

**Toke har en hjertesag:
at flere forstår sammenhængen mellem**

AUTISME & RUSMIDLER

Hvorfor giver det mening at tage rusmidler, når man har autisme?

Og hvad gør man som socialpædagog, når man møder den kobling?

Det har **Toke von Eitzen** specialiseret sig i – og i dag rådgiver han andre socialpædagoger:

Vi bliver nødt til at forstå sammenhængen for at kunne hjælpe, siger han

DA TOKE VON EITZEN for knap ti år siden tog hul på sin sidste praktik som studerende på et botilbud for voksne med autisme, stødte han hurtigt ind i et dilemma. De borgere, som ud over autisme også havde misbrugsproblematikker, var lidt et gråzone-område.

Og ingen af kollegerne havde fundet nøglen til, hvordan man håndterer lige netop den kobling.

– Det gjorde mig ret nysgerrig. Så jeg gik på opdagelse i, hvad man kan gøre som socialpædagog, når man oplever kombinationen af autisme og rusmidler – og på jagt efter en forklaring på, hvorfor det kan give mening at tage rusmidler, når man har autisme, fortæller Toke von Eitzen.

Med sin nysgerrighed som drivkraft lykkedes det Toke at finde nøglen til at forstå koblingen.

– Og det er jo ret vigtigt at forstå, hvordan det hænger sammen, når op mod en fjerdedel af de borgere, der indskrives i misbrugsbehandling, har autisme eller træk af autisme. Hvis vi bare møder dem med standardpakker, risikerer vi at smide det hele på gulvet.

Vi skal være nysgerrige på rusen

I dag er Toke ansat som konsulent i Autismefokus – en enhed i Region Midtjyllands Specialområde Autism – hvor han vejleder medarbejdere i, hvordan man møder mennesker med autisme og et problematisk forbrug af rusmidler.

Og han møder stadig meget berøringsangst og usikkerhed over for den her specifikke målgruppe. Både hos socialpædagoger, som har den daglige kontakt med borgerne – og hos de behandlere, der skal håndtere rusmiddelforbruget.

– Min vigtigste pointe er derfor, at skal man hjælpe et menneske med autisme og et forbrug af rusmidler, er man nødt til at have viden om begge dele. Som behandler skal man kende til autisme – og som socialpædagog skal man være nysgerrig på rusens funktion og på, hvorfor borgeren bruger rusmidler, siger den 37-årige socialpædagog.

Misbrug er en dårlig medspiller

Som socialpædagog har Toke altid været fascineret af de komplekse sager. Og jo mere mangel på viden, han har mødt, jo større har behovet været for selv at dykke ned i, hvad der var på spil.

»»

TEKST
TINA
LØVBOM
PETERSEN
///
FOTO
TOR
BIRK
TRADS

– Da jeg arbejdede som bostøtte for mennesker med autisme, var målet at få skabt et godt liv med mening. Og i den sammenhæng er misbrug jo ikke en særlig god medspiller. Men fremfor at sige, jamen misbruget, det må være behandlerens ansvar, og så tager jeg mig af relationsarbejdet, så blev jeg nysgerrig på, hvorfor mennesker med autisme vælger rusmidler til – og hvilke rusmidler de bruger, fortæller Toke.

Han endte ret hurtigt som fast bostøtte for netop de borgere, som havde et problematisk forbrug af rusmidler. Sideløbende gik han selv på feltarbejde på et rusmiddelcenter for at blive klogere på tilgangen og behandlingen i praksis i forhold til misbrugsproblematikker.

– Her opdagede jeg, at de standardpakker og værktøjer, man anvender i behandlingstilbuddene, de virker ikke altid på mennesker med autisme. Og tager man ikke højde for, at en borger med autisme har nogle helt særlige behov, ja, så opnår man ingen effekt af misbrugsbehandlingen. Så det blev min hjertesag – at skabe mere viden om og forståelse for den her komplekse målgruppe.

Detaljen afgør forløbet

Når en borger med autisme indskrives i rusmiddelbehandling, er det ifølge Toke von Eitzen afgørende, at behandlingen tilpasses. For ofte er det de små detaljer, der saboterer et behandlingsforløb:

– Det kan fx være, hvis du som misbrugsbehandler stiller for ukonkrete spørgsmål eller er for hypotetisk i dine udsagn. Eller hvis du ikke har forståelse for, at et menneske med autisme måske hellere vil sidde ved siden af dig end over for dig, at lyset ikke må være for skarpt – og at dit budskab trænger bedre igennem, hvis du forstår at understøtte det visuelt.

Nøglen til at lykkes er ifølge Toke, at man som misbrugsbehandler kender til de konkrete udfordringer og behov hos netop mennesker med autisme.

– Et godt sted at starte kunne være skemaet 'Min autisme', som er et værktøj til at blive opmærksom på, hvad der kan være af udfordringer, når man befinder sig på autis-

Misbrug har altid en funktion. Og når borgere med autisme vælger rusmidler til, vil det ofte være som en vej til at blende ind og måske fremstå mere 'normal'.

— **Toke von Eitzen**, konsulent Autismefokus

Toke von Eitzen

- Uddannet socialpædagog i 2016.
- Har arbejdet som bostøtte på et botilbud for mennesker med autisme i Randers under Specialområde Autisme.
- Blev i 2020 pædagogisk konsulent i Specialområde Autisme – og skiftede til konsulentenheden Autismefokus i 2021.
- Arbejder i dag med undervisning i autisme og pædagogisk vejledning. Er tilknyttet som fast vejleder på botilbuddet Hinge, underviser på Autismepilotuddannelsen – og er VISO-specialist.

mespektret. Det handler om emner som sanseforstyrrelser, kommunikation, socialt samspil, forestillingsevne og eksekutive funktioner. Der er alt andet lige større chance for at lykkes med behandlingen, hvis man forstår det menneske, man sidder over for.

Måske giver svampene mening?

Som bostøtte mødte Toke på et tidspunkt en borger, som havde et problematisk forbrug af både alkohol og hash. Og indimellem tog han også svampe.

– Han fortalte mig, at han følte, at svampene var med til at nulstille hans hjerne, så han havde mindre behov for at drikke. Og han ville gerne drikke mindre, forklarer Toke.

Han gik derfor på opdagelse efter at finde ud af, hvordan de forskellige rusmidler spillede sammen – og hvad det betød for borgeren.

– Ved at være nysgerrig på, hvad stofferne gjorde for ham, når han hhv. drak, røg eller spiste svampe, fandt jeg ud af, at rusmidlerne har meget forskellige funktioner. Hashen dulmede hans angst, hvis han fx skulle ud at handle og ikke kunne overskue de mange lyde og indtryk, mens alkoholen mere handlede om at dulme de negative ting i hans liv som ensomhed og kedsomhed. Og svampene tog han for at mindske trangen til at drikke.

Fokus på alternativer til rusmidler

Det bringer Toke hen til en anden vigtig pointe. Når man kender baggrunden for det problematiske rusmiddelforbrug, kan man finde alternativer.

– Når jeg ved, at den her borger føler sig ensom og savner fællesskaber, og at han drikker for at fjerne de følelser, så er det jo der, jeg som socialpædagog kan sætte ind. Han fortalte mig, at han gerne vil drikke mindre – og det er den motivation, vi som fagpersoner skal gribe fat i. Men vi skal jo vide det først – og det kræver, at vi er nysgerrige, og at vi lytter til de svar, vi får.

Og netop omkring rusmidler har han mange gange oplevet gråzoner og berøringsangst.

– Med misbrug er det nogle gange lidt som med seksualitet. Det er svært at tale om. Især når det handler om et voldsomt misbrug, hvor borgeren ofte bliver kastet rundt mellem psykiatrien, misbrugsbehandleren og bostedet – og undervejs bliver mere og mere forpint.

Rotternes paradis

Når Toke rådgiver socialpædagogiske kolleger og kursister, er han meget optaget af at få dem til at være mere nysgerrige på den adfærd, de møder.

– Misbrug har altid en funktion. Og når borgere med autisme vælger rusmidler til, vil det ofte være som en vej til at blende ind og måske fremstå mere 'normal'. Det skal vi som fagpersoner interessere os for – for her finder vi løsningen på, hvordan vi hjælper den enkelte med at vælge rusmidlerne fra, siger han og henviser til et forsøg tilbage fra 70'erne – det såkaldte 'rat park'-eksperiment:

– En gruppe forskere gjorde rotter afhængige af vand med stoffer, indtil rotterne fik en overdosis og døde. Det blev tolket, som om stoffer gjorde rotterne kemisk afhængige. Men en psykolog forholdt sig tvivlende over for resultatet, så han lavede et eksperiment, hvor han skabte en slags 'rotternes paradis' – et liv, hvor rotterne havde adgang til mad, drikke, legetøj, andre rotter osv., forklarer Toke.

Eksperimentet viste, at rotterne – fordi de havde mulighed for et godt liv med trivsel – faktisk valgte stofferne fra.

– Og det er jo tankevækkende, når man overfører det til et menneskes liv. At man kan finde de faktorer, man kan skrue på, så vedkommende ikke føler, at der er brug for rusmidler.

Hvad giver dig livskvalitet?

– Omsat til socialpædagogisk arbejde handler det om at være nysgerrig på, hvad der for den enkelte borger giver livskvalitet, lyder det fra Toke.

Tokes tre gode råd:

- 1** Når man skal hjælpe et menneske med autisme, som har et forbrug af rusmidler, skal man have viden om begge dele.
- 2** Det vigtigste er at forstå rusens funktion – og kompensere for den.
- 3** Nysgerrighed og samarbejde mellem parter – fx socialpædagog og rusmiddelbehandler – er essentielt.

Tabu
Toke oplever både berøringsangst og usikkerhed hos socialpædagoger, som skal håndtere et rusmiddelforbrug hos mennesker med autisme.

– Har du mad i køleskabet og styr på økonomien? Har du et socialt liv? Et netværk, hvor du føler, at du rent faktisk er noget værd? Betyder du noget for nogen? Eller føler du dig ensom? Alle de faktorer skal vi interessere os for. Og ja, det er helt klassisk socialpædagogik – men nogle gange oplever jeg, at vi forsømmer at koble de faktorer sammen med et problematisk forbrug af rusmidler.

Og så spiller man som socialpædagog også en vigtig rolle, når et menneske med autisme takker ja til rusmiddelbehandling, fordi man som fagperson kender til autisme, understreger Toke von Eitzen.

– Man kan være med til at bygge bro til behandlingsforløbet ved fx at støtte borgeren, som har svært ved at tage sig sammen til at komme afsted til rusmiddelcentret – og ved at hjælpe rusmiddelbehandleren med at forstå det menneske, han eller hun sidder over for. Samarbejde, nysgerrighed på hinandens perspektiver og forståelse for, hvordan autisme og rusmidler hænger sammen – det er nøglen til, at vi lykkes bedre. ×

MODEL

FIRE FORKLARINGER

Som konsulent arbejder Toke von Eitzen med en model, der beskriver fire forklaringer på den adfærd, man ser hos mennesker med autisme og et problematisk forbrug af rusmidler:

1. Nedsat mentalisering

Har man svært ved at forstå, hvorfor man selv og andre handler, som de gør – og hvordan ens egne handlinger påvirker andre – kan rusmidler måske:

- Give en bedre oplevelse af socialkommunikative færdigheder
- Afhjælpe tendensen til social hæmning
- Dulme oplevelsen af sociale problemer
- Udgøre et socialt fællesskab.

2. Informationsbearbejdning

Handler om den måde, personer med autisme opfatter, behandler og reagerer på information fra deres omgivelser. Har man fx en tendens til at være meget sort/hvid, hæfte sig ved detaljerne, overtænke – eller tale alle informationer ind? Så kan rusmidler måske:

- Dulme konsekvenserne af at befinde sig i en verden, der ofte er uforståelig og ikke giver mening
- Blive en detalje, der kobles til specifikke situationer
- Blive en tryk og meningsskabende rutine.

3. De eksekutive funktioner

Ved autisme viser udfordringer med eksekutive funktioner sig fx ved, at der er **problemer med at planlægge, organisere, skifte mellem opgaver, fastholde opmærksomheden eller tilpasse sig nye situationer**. Her kan rusmidler måske:

- Dulme konsekvenserne af ikke at kunne overskue hverdagsopgaver
- Blive indtaget i store mængder eller på uhensigtsmæssige tidspunkter pga. nedsat impuls hæmning og manglende evne til konsekvensberegning
- Blive et adfærdsmønster, der er svært at bryde pga. vanskeligheder med at planlægge og nå i mål med alternative strategier.

4. Den sensoriske bearbejdning

Mennesker med autisme kan opleve **overfølsomhed eller nedsat følsomhed over for sanseindtryk** som lys, lyd, berøring, lugt, smag og bevægelse. Her kan rusmidler måske:

- Dulme de sanseindtryk, der opleves overvældende og ubehagelige
- Blive indtaget i uhensigtsmæssigt store mængder pga. nedsat evne til at mærke, 'hvornår nok er nok'
- Udføre en sensorisk præference (fx smag, lyd, kropslig respons osv.).

Vælg en indboforsikring der er Bedst i test

En god indboforsikring giver ro i maven. Så hvorfor ikke vælge markedets bedste ifølge Forbrugerrådet TænK?

Blandt 15 forsikringsselskaber kåres Alkas indboforsikring som Bedst i test, fordi den har en lav pris og en god dækning. Du er blandt andet dækket, hvis din cykel bliver stjålet, brillerne smadrer eller hvis der sker noget med glas eller sanitet i hjemmet.

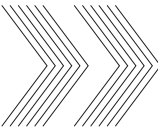
Som medlem af Socialpædagogerne får du indboforsikringen til **kun 125 kr./md.** ved en selvrisko på 2.000 kr./md*. Med andre ord, en testvinder til en super skarp pris. Køber du forsikringen på **alka.dk**, får du et gavekort i selvbetjeningsrabat.

Besøg **alka.dk** eller ring **70 12 14 16**

SOCIALPÆDAGOGERNE

alka

*) Prisen er ekskl. Garantifond og naturskadeafgift på i alt 50 kr. som opkræves én gang årligt.

'Seksualitet er en vigtig del af livet'

I to år har botilbuddet Generationernes Hus arbejdet for at bryde tabu og forstå borgernes seksuelle udtryk og adfærd. Vi har åbnet for snakken om seksualitet på en nænsom måde, fortæller afdelingsleder Nick Christensen og socialpædagog Lærke Vestersager

Nick Christensen, 41 år, afdelingsleder i Generationernes Hus i Aarhus – et botilbud til unge voksne med udviklingshandicap. Her har han som en del af et projekt på tværs af voksenhandicapområdet i kommunen lavet en to-årig indsats for at styrke fokus på borgernes seksuelle sundhed og forebygge, opspore og håndtere seksuelle overgreb og krænkelser.

» Nick:
Vi så, hvor vigtigt det var at have fokus på de her unge voksnes seksuelle sundhed – fordi alle har ret til deres seksualitet. Vi ville også gerne blive bedre til at forebygge, opspore og håndtere seksuelle overgreb og krænkelser. Det kalder på en specialviden og et særligt fagligt fokus.

» Lærke:
Før projektet var det ikke naturligt for alle at give de unge et kram eller tale om seksualitet. Det overraskede mig, da jeg blev ansat, for seksualitet er jo en del af deres liv.

» Nick:
For at kunne løfte opgaven måtte vi have en nænsom dialog i personalegruppen. Seksualitet er privat og intimt for mange – og kan også være skamfuldt, tabuiseret og svært. Og hvad var egentlig vores grænser? Var det vores opgave at give kram på daglig basis? Og hvad betød de kram? Den snak tog vi.

» Lærke:
Samtidig blev vi klogere på, at seksualitet handler om meget andet end samleje. Frem for at seksualisere de unges adfærd blev vi i stand til at se bag om deres adfærd. En ung fyr ville fx ofte kramme, og blev han afvist, blev han meget nærgående. Vi spurgte os selv, hvad det var for et signal, han udsendte. Kunne det have karakter af noget følelsesmæssigt, han skulle have hjælp med, der ikke var seksuelt betonet? Derfra kunne vi bygge bro til hjælp.

» Nick:
Før ville vi måske have talt om sansestimuli eller behov for taktil berøring. I dag er seksualitet det ord, vi også ser på de unge med. Det kan godt være, at de skal lære at vaske op, gå på arbejde og være i fællesskaber. Men de er også mennesker med kærestes, drifter og tvivl om kønsidentitet. Der opstår konflikter, når de ikke bliver forstået i deres udtryk. Og de kan blive drevet af en lyst uden at forstå andres signaler. Det kalder på en specialviden, som der ikke fandtes i forvejen.

Lærke Vestersager, 30 år, socialpædagog i Generationernes Hus. Som led i Aarhus Kommunes satsning har hun været på efteruddannelse i seksuel sundhed og håndtering af seksuelle overgreb – og været med til at sikre, at borgernes seksualitet i dag er i fokus i den socialpædagogiske praksis.

» Lærke:
Samtidig er vi blevet opmærksomme på tegn på afvigelse – og dermed hvornår vi skal reagere på en adfærd, som ellers kunne blive farlig. Uden det fokus ville der være optrappende konflikter og medarbejdere, der følte sig krænkede. I stedet ser jeg et tydeligt nærvær i hverdagen og unge, der krammer hinanden.

» Nick:
Du og en kollega har etableret kærestetid for at hjælpe og støtte, også når det bliver svært. Ikke at I kommer med råd og siger, hvad de skal gøre. Men I hjælper med dialogen.

» Lærke:
Og kollegerne har været vildt seje til at tage imod det. I dag er der kærestepar i huset, der bliver talt om seksualitet og relationer, der bliver set 'Date mig nøgen'. Med andre ord: Det er okay, at vi er sensuelle mennesker alle sammen.

» Nick:
I arbejdet med unge er det her emne helt vitalt. Uden det fokus ville de blive væsentlig mere frustrerede og irritable. Derfor har vi to løbende snakke om, hvordan vi bliver ved med at holde fokus på det i personalegruppen.

» Lærke:
Vi har haft to unge fyre, der var gode venner. Den ene brændte sammen i relationen, fordi han blev opsøgt så meget, at det tenderede en krænkelse. Det brud kørte den anden helt ned. Måske var der en forelskelse, vi ikke havde sporet? Her havde vi en seksualvejleder inde for at skabe rum til samtaler.

Har du en særlig relation til en borger, kollega, din leder eller en anden i dit arbejdsliv, som du gerne vil fortælle om, så skriv til: nyhedsrum@sl.dk

Det kræver mod at give slip

For få år siden tilbragte borgerne i **Brammings socialpsykiatriske tilbud** rigtig meget tid hjemme. De var ensomme og drømte om fællesskab med andre. Men socialpædagogerne vidste ikke, hvad det konkret var, de efterspurgte. Så hvorfor ikke slippe ekspertrollen og spørge dem selv?

TEKST
TINA
LØVBOM
PETERSEN
///
FOTO
MICHAEL
DROST-
HANSEN

'HVAD har du lyst til?', og 'hvad har du brug for?' Sådan blev knap 140 borgere i Brammings socialpsykiatriske tilbud spurgt for et par år siden. Idéen kom fra Michael Petersen, som er leder i Center for Sociale Indsatser.

Da han tiltrådte i 2021, konstaterede han hurtigt, at borgerne i de socialpsykiatriske tilbud tilbragte rigtig meget tid hjemme. Når de mødte andre mennesker, var det oftest professionelle som fx socialpædagog Anja Holm – der var kun få tilbud om gruppebaserede aktiviteter, og de lå i Esbjerg eller Ribe.

– Hvis du kun har råd til at leve af rugbrød og leverpostej, så er det nok ikke lige offentlig transport til en af de større byer, du prioriterer i dit liv. Men vi oplevede, at mange borgere udtrykte ensomhed og et ønske om fællesskab med andre.

Vi havde bare ikke nogen idé om, hvad det helt konkret var, de efterspurgte, siger Michael.

Og når man ikke kender svaret, må man jo spørge, tænkte han.

Hvad efterspørger borgerne?

I spørgeskemaet var der både afkrydsning og fritekst, hvor borgerne bød ind med meget konkrete forslag til fællesskaber og aktiviteter. Hvor skulle de foregå? Hvilken tid på dagen? Og skulle det være inde eller ude?

Svarene viste, at rigtig mange efterspurgte fællesskaber, hvor man bare kunne være sig selv og snakke om de ting, der er svære – men også fællesskaber, hvor man kunne gå en tur sammen, spille spil eller dyrke motion.

Så fra at socialpædagog Anja Holms arbejde førhen primært bestod af hjemmebesøg, tæller hendes arbejdsopgaver i dag også forskellige lærings- og aktivitetsgrupper, hvor hun bl.a. faciliterer yoga, mindfulness, madlavning og gåture.

Alle gruppeaktiviteterne er skabt ud fra borgernes ønsker – de har selv peget på de fællesskaber, de gerne vil være en del af. Og socialpædagoger som Anja og hendes kolleger har fået rollen som den, der faciliterer.

– Med vores forskellige gruppeaktiviteter oplever jeg ensomme og socialt isolerede borgere vove sig ud ad døren og opsøge nye fællesskaber. De føler sig inkluderet. De oplever, at andre gerne vil dem. De spejler sig i hinanden og mærker, at de er savnet, hvis ikke de dukker op. Det giver de borgere, der deltager, en masse selvværd og

selvtillid, siger hun og tilføjer, at borgerne kan følge med i alle aktiviteter gennem bl.a. opslag i en fælles Facebook-gruppe.

Giv slip på ekspertrollen

En ting er at spørge borgerne og høre deres svar. Noget andet er at sikre, at det ikke ender med, at medarbejderne prioriterer ønskerne og beslutter, hvad der skal sættes i gang, og hvad der ikke skal gennemføres, understreger Michael Petersen.

– Vores opgave er at omsætte det, der bliver efterspurgt. Vi er rigtig dygtige til at tale om empowerment, samskabelse og recovery – men for at det ikke ender som hule begreber, skal vi turde at give slip på rollen som eksperter, der ved bedst. Også selvom det nogle gange betyder, at vi ikke altid har kontrol over, hvordan tingene udvikler sig, siger han – og anerkender samtidig, at det godt kan være svært i praksis at give borgerens stemme mere vægt.

– Men vi kan jo ikke sige, at vi arbejder recovery-orienteret, hvis vi samtidig fastholder retten til at have ret. Hvis vi ikke gør det, der bliver efterspurgt fra borgerne – men derimod gør det, vi har besluttet os for at gøre. Det kræver mod at give slip. Det kræver mod at gøre tingene på en helt anden måde, end man plejer. Og jeg har som leder gjort meget ud af at fortælle medarbejderne, at de godt må slippe lidt af kontrollen.

Vi bruger tiden anderledes

For Anja handler det ikke så meget om at slippe kontrol »»

– men mere om at gøre tingene på en ny måde. For når man er vant til at arbejde meget målba-seret med den enkelte borger og oftest også en-til-en, er det nyt at skulle tænke i fællesskaber og gruppeaktiviteter.

– Så selvfølgelig skal man lige lære at give slip på ekspertrollen, når vi sætter aktiviteter i gang, som borgerne har bedt om – og ikke det, vi som fagpersoner måske tænkte var det mest oplagte, siger hun.

Men Anja ser mange fordele ved at bruge mere tid på gruppe-aktiviteter:

– Fællesskaber giver borgerne større livskvalitet. De får nye ven-skaber og nye relationer. Og de mål, vi har for den enkelte borger, taler også ind i de formål, grup-perne har, siger hun og understre-ger, at det også for hendes eget vedkommende giver faglig og per-sonlig udvikling:

– Det kræver noget, når man er den, der skal skabe et trygt og po-sitivt miljø for en gruppe borgere. Jeg skal have viden om gruppefa-cilitering, kommunikation og kon-flikthåndtering, så jeg hele tiden kan tilpasse gruppen, så det er rart for alle at være der.

Socialråd med borgerflertal

Et andet initiativ, der er sat i søen for at sikre borgerne en stemme i forhold til, hvad der sker i socialpsykiatrien i Bramming, er Socialrådet. Her mødes et antal borgere løbende med nogle af medarbejderne inden for social-psykiatrien for bl.a. at tage tempe-raturen på gruppeaktiviteterne.

– Vi har haft en række gode mø-der i Socialrådet, hvor reglen er, at borgerne – som jo repræsenterer fællesskabet – altid har flertal. Så

Gruppebaserede aktiviteter, som borgerne selv har peget på, er fx:

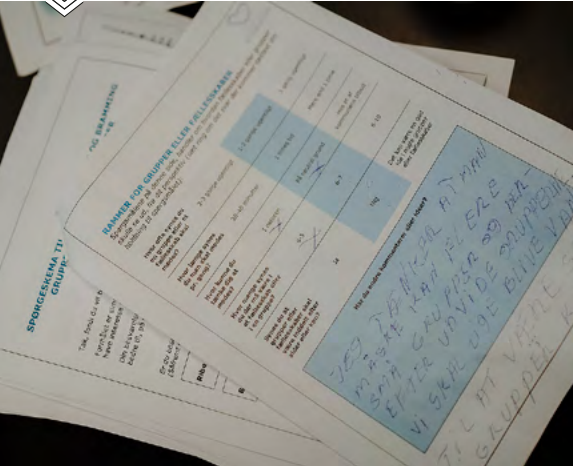
- **Madgruppen.** Her laver man mad og spiser sammen – og planlægger menu og indkøb til ugen efter.
- **Gåholdet,** hvor borgerne går ture sammen i lokalområdet.
- **Mindfulness og yoga.**
- **Nadacafé.**
- **Idræt.** I et samarbejde med den lokale idrætshal er der mulighed for at dyrke motion sammen.
- **Recovery** ud fra et borger-perspektiv – medfaciliteres af en peermedarbejder.
- **Fællesskabsgruppe,** hvor der fx spilles spil, drikkes kaffe – og snakkes.
- **Kreativ gruppe** – hvor man mødes om noget kreativt som fx at spille spil, tegne eller male.
- **Borgernes egen gruppe** – hvor man er sammen om det, man lige har lyst til.

Bortset fra borgernes egen gruppe har alle lærings- eller aktivitetsgrupper en klar for-målsbeskrivelse, så borgerne ved, hvad de kan forvente af aktiviteten og fagpersonerne – og hvilke forventninger der er til dem.

Samvær
En fællesskabsgruppe stod højt på borgernes ønskeliste. Et sted, hvor man mødes over en kop kaffe, et spil og en god snak med nogen, der har det ligesom en selv.

Spørgeskema
Leder Michael Petersen (tv.) og faglig konsulent Steffen Haaning sendte spørgeskemaer ud til ca. 140 socialt udsatte borgere for at finde ud af, hvilke fællesskaber de savnede i hverdagen.

Udfordringer
For socialpædagog Anja Holm har de nye gruppeaktiviteter medført nye arbejdsgange med mere fokus på fællesskabet – og færre en-til-en-hjemmebesøg hos borgerne.

når der skal stemmes om noget, og der fx er tre borgere, så er der kun to medarbejdere, der kan stemme, fortæller socialpædagog og faglig konsulent Steffen Haaning.

Men, fortsætter han:

– Vi må også erkende, at det tager tid at etablere et forum, der di-

rekte styrker borgerens stemme og sikrer reel medindflydelse, så det er et kontinuerligt arbejde at få Social-rådet til at leve.

Borgerdrevet gruppe

På baggrund af den første spørge-skemaundersøgelse har Socialrådet bl.a. besluttet at ansætte peermed-arbejdere – og taget initiativ til en borgerstyret og borgerdrevet fælles-skabsgruppe i weekenderne.

– Det er ikke en gruppe, vi facilite-ter – men derimod en gruppe, hvor borgerne selv mødes om det, de nu har lyst til, uden et bestemt emne el-ler dagsorden. Her er formålet først og fremmest at være sammen med nogle, der tumler med de samme psykiatriske og sociale udfordringer som en selv, siger Anja Holm.

Efter en ny spørgeskemaundersø-gelse, som blev sat i gang halvvandet år efter første runde, efterspurgte borgerne en gruppe med fokus på recovery og levede erfaringer. Kort efter blev der ansat en ny peermed-arbejder, som både havde ønsket om og kompetencerne til at medfacili-tere denne gruppe, og netop der-for blev det muligt at imødekomme borgernes ønske.

Og det, at fællesskaberne bygger på borgernes egne ønsker, er nøglen til at lykkes, siger Steffen Haaning.

– Det fantastiske er jo, at hvor borgernes primære sociale kontakt før var fagpersoner, så har de i dag fundet sammen i egne fællesskaber og venskaber, som lever uden for vores professionelle indsatser. Men-esker, som før boede dør om dør uden at kende hinanden, de laver nu af eget initiativ ting sammen. To har fx holdt jul sammen, hvor de før sad alene – og andre er i gang med at kigge efter en lejlighed for at flytte ud af det botilbud, hvor de har boet i flere år. ×

Skab demokratiske samtaler, der giver borgeren en stemme

Vær nysgerrig. Læg dig i selen for at skubbe til den magtfuldhed, der altid vil være der. Og drop tanken om, at du ved bedst. Det er vigtige pointer, hvis du vil lykkes med at give borgerne reel indflydelse, lyder det fra **to eksperter fra projektet 'Få borgerens stemme med'**. Her får du deres bedste råd

TEKST
TINA
LØVBOM
PETERSEN
///
FOTO
MICHAEL
DROST-
HANSEN

Ivil gerne have beboernes bud på, hvordan bostedet skal indrettes. Hvilke farver skal der være på væggene? Hvordan skal rummene se ud? Hvad med møblerne?

Men I spørger først, når huset er bygget, og I har defineret formål og rammer. Det er måske lidt for sent, hvis I virkelig ønsker at give borgerne en stemme. Det me-

ner ekspert i inddragende processer Agnete Neidel, som har en ph.d. i recovery-orienteret socialt arbejde og driver virksomheden iDialog.

– Måske skal I hellere begynde samtalen ud fra et livsperspektiv og fx spørge: Ud fra det sted, I er i livet, hvordan kunne I så tænke jer, at det her hus var meningsfuldt at være i? Hvilken rolle, hå-

ber I, det her sted kan spille i jeres liv? Og hvad er vigtigt, hvis det skal lykkes? Altså spole lidt tilbage – selvom det selvfølgelig åbner op for, at nogle måske siger, jamen det er slet ikke sådan et hus, vi vil have, siger hun.

Man skal øve sig
Agnete Neidel er tovholder på Fremfærd-projektet 'Få borgerens

Kompetencer
Som ekspert i inddragende processer oplever Agnete Neidel ofte, at medarbejdere mangler de nødvendige værktøjer i forhold til at arbejde med at inddrage borgerne.

stemme med', hvor deltagere fra fire kommuner arbejder med, hvordan man på det specialiserede socialområde får borgere i udsatte positioner til at deltage aktivt og bidrage med deres viden i forhold til at forme nye strategier og indsatser.

Hun oplever, at der blandt deltagere er både vilje til og et stort ønske om at give borgerne en

stemme. Men også at det ikke altid er så ligetil.

– Det er let nok at sige, at nu arbejder vi med borgerinvolvering og samskabelse. Men det stiller nye krav til medarbejderne, som ofte mangler nogle kvalifikationer og værktøjer til, hvordan de så gør i praksis. For at involvere og samarbejde med borgerne om udvikling af indsatser er noget, »»

Fire vigtige refleksioner

Inden I kaster jer ud i et projekt, hvor borgerne skal være med til at udvikle og beslutte, er her fire spørgsmål, I bør stille jer selv:

1 Hvem skal involveres?
Vær opmærksom på, om der er en tendens til altid at invitere de samme – tænk ud over 'Tordenskjolds soldater'.

2 Hvad er det styrende spørgsmål, I gerne vil have hjælp til? Og hvordan kan I – gerne med hjælp fra målgruppen – formulere det på en måde, så flest muligt tænker: 'Det her er faktisk vedkommende for mig – det vil jeg gerne være med til'?

3 Hvor mange håber I at komme i dialog med? Hvordan binder I alle deltageres viden sammen – og hvordan skal det ske i praksis? Mødes I i ét stort fællesrum, eller sker det i flere små rum?

4 Hvordan øger I jeres mulighed for at række ud og engagere? Hvem i jeres netværk kan hjælpe?

KILDE: VIDEN PÅ TVÆRS

man skal lære – og noget, man skal øve sig i, siger Agnete Neidel.

Vær obs på magtforskydning
Helle Cleo Borrowman er medfacilitator på projektet. Som forperson for Landsforeningen Spor, en bruger- og interesseorganisation for voksne med senfølger af seksuelle overgreb i barn- og ungdommen, giver hun deltagerne et indfra-perspektiv på, hvad der kan udfordre, når man gerne vil sætte borgerens erfaringer og perspektiver i spil.

– Når man arbejder med borgerinddragelse, skal man være bevidst om, at den ene part er professionel – den anden er ikke. Der vil altid være en magtfuldhed i rummet, hvor den ene part – erfaringseksperter – er der i kraft af at have oplevet noget personligt, mens den anden part er der i kraft af sin faglige ekspertise, siger hun.

En vigtig pointe er derfor at anerkende de borgere, erfaringseksperterne, man ønsker at høre, som stærke og nødvendige stemmer:

– Jeg kender erfaringseksperter, der har oplevet at blive aet på kinden af dem, de skulle samarbejde med, og at have fået at vide, ’hvor er det flot, at du er her’. Men de er der jo, fordi de med deres bidrag og erfaringer kan være med til at gøre en indsats eller et projekt bedre. Det er deres ressourcer, man skal have fokus på – ikke deres udfordringer, siger Helle Cleo Borrowman.

Den demokratiske relation
I ’Få borgerens stemme med’ søsætter de deltagende kommuner forskellige projekter, hvor målet er at inddrage borgerne. Der er fx en palliativ indsats til mennesker,

Ulighed
En vigtig pointe fra Helle Cleo Borrowman er, at man i arbejdet med borgerinddragelse skal være bevidst om, at den ene part er professionel – den anden er ikke.

der lever i udsathed, hvor borgerne selv byder ind med, hvordan deres sidste tid skal være – og et ’Borgerne ved roret’-projekt, hvor fagfolk lærer ikke bare at høre, men virkelig lytte til borgernes håb, drømme og ønsker.
Fælles for projekterne er ifølge Agnete Neidel, at fagpersoner som

fx socialpædagoger skal lære at skifte tilgang.
– Som professionel har man ofte et pædagogisk blik på, hvad borgerne skal lære i processen – og en tilgang, der handler om at hjælpe dem med at forstå. Men det er man simpelthen nødt til at lægge på hylden, hvis man vil skabe et >>>

Fonden Alfernes Plus Hus

Velkommen til Alfernes Plus Hus - et levende hjem for børn og unge, hvor livets udfordringer mødes med omsorg og støtte.

Vi har et børnesyn, hvor vi tror på, at alle gør deres bedste, og vi skaber en tryk base med forudsigelige rammer for at skabe genkendelighed og stabilitet.

Vi er specialiserede i at håndtere opvækstrelaterede følelsesmæssige skader, og vi tilbyder MIM (Marschak Interaction Method), NAA (neuroaffektiv analyse af følelsesmæssigt funktionsniveau) og vi tilbyder Theraplay-forløb.

Igennem narrative tilgange udvikler vi bevidsthed om hvert enkelt barns eller ungs individuelle situation og muligheder.

Traumeforløsende behandling efter Shiatsu metoden, hvor den unge modtager trykbehandling. Et forløb vi erfaringsmæssigt har utrolig gode resultater med.

Vores mål er at støtte op omkring et sundt skoleforløb og samtidig fremme et aktivt og berigende fritidsliv, hvor der opbygges varige venskaber og gode relationer.

Ved at involvere forældre i en tæt samarbejdsproces, skaber vi forståelse og sammenhæng i de udfordringer, som familien står over for.

For at øge samspillet mellem den anbragte og den anbragtes forældre, tilbyder vi 1:1 terapi til begge forældre med henblik på at udvikle forældrekompetencerne.

Vi oplever et voksende behov for supervision til plejefamilier, hvilket vi også tilbyder.

Vi stræber efter at gå ud over traditionel støtte og arbejder målrettet på at skabe meningsfulde forandringer i hvert eneste liv, vi berører.

Velkommen til Alfernes Plus Hus - her finder du tryghed til at leve, lære og udtrykke dig!

Kontakt

www.faph.dk

Ornebjergvej 60, 4760 Vordingborg.

CVR: 32751598

Kim Milton Just - Direktør

2211 1269
 direktoer@faph.dk

Hans Henrik Vibe - Forstander

6127 4974
 Forstander@faph.dk

Ekspert
I projektet 'Få borgerens stemme med' arbejder Cleo og Agnete med, hvordan man får borgere i udsatte positioner til at deltage aktivt og bidrage med deres viden i forhold til at forme nye indsatser.

reelt og ligeværdigt samarbejde, siger hun og introducerer et vigtigt begreb: den demokratiske relation. – I en demokratisk relation er man forpligtet til at give de andre en chance for at folde deres perspektiver ud og danne sig en mening sammen med andre. Mange

udsatte borgere er i virkeligheden meget alene – og de samtaler, de har, om, hvad der er vigtigt i livet, er ofte med professionelle omkring dem. Derfor kræver det noget særligt at skabe et rum, hvor man som borger kan blive hørt, komme i dialog – og danne sig en demokratisk mening i fællesskabet.

Der skal være klare rammer
Både Agnete og Helle Cleo oplever, at når professionelle arbejder med borgerinddragelse, sker det ofte på den måde, at de går ud og indhenter erfaringsbaseret viden – og så tager de hjem og laver en analyse ud fra det. Men ifølge Helle Cleo Borrowman bliver løsningerne ganske en-

kelt bedre, når dem, der skal bruge dem, er med i arbejdet med at udvikle dem helt fra start.

– Det er vigtigt med klare rammer og en forventningsafstemning. Man skal som erfaringsekspert ikke have følelsen af at blive inviteret med som gæst – og så blive sendt ud af døren igen, når de professionelle skal træffe beslutninger, siger hun og giver et godt råd:

– Som fagperson skal du kunne svare på, hvorfor du gerne vil have erfaringseksperter med – og hvad du forventer at få ud af samarbejdet. Vær tydelig omkring opgaven og rammerne – og ikke mindst hvor meget indflydelse borgerne kan få.

Læg dit men fra dig

En anden pointe er, at man skal turde lægge sit 'men' fra sig, siger Agnete Neidel.

– Som fagperson har man ofte en tendens til at tænke, at det her, det kan jo ikke lade sig gøre. Men borgerne på det specialiserede socialområde er så vant til at høre, hvad der kan lade sig gøre, og hvad der ikke kan lade sig gøre. De skal opleve, at det ikke altid er nogle andre end dem selv, der sidder med ja'et eller nej'et. Så man er nødt til at lægge sit 'men' fra sig nogle gange.

Og, tilføjer hun, så skal man bevæge sig væk fra at tale om inddragelse og i stedet tænke i deltagelse:

– Hvor inddragelse er noget, nogle gør ved andre, så er deltagelse noget, der sker mellem os. Så når man øver sig i at tænke i deltagelse og samarbejde med borgerne – eller erfaringseksperterne – så opstår den demokratiske dialog. Også mellem borgerne, hvor de i fællesskab kan formulere, hvad der er vigtigt for dem, siger Agnete Neidel. ×

Interaktiv
borgerguide

Får I fuldt udbytte af IBG?

IBG er mere end et dagligt arbejdsredskab. Det er en platform, der styrker selvstændighed, fællesskab og tryghed, og som hjælper med at:

1

Skabe trygge rammer for borgerne

2

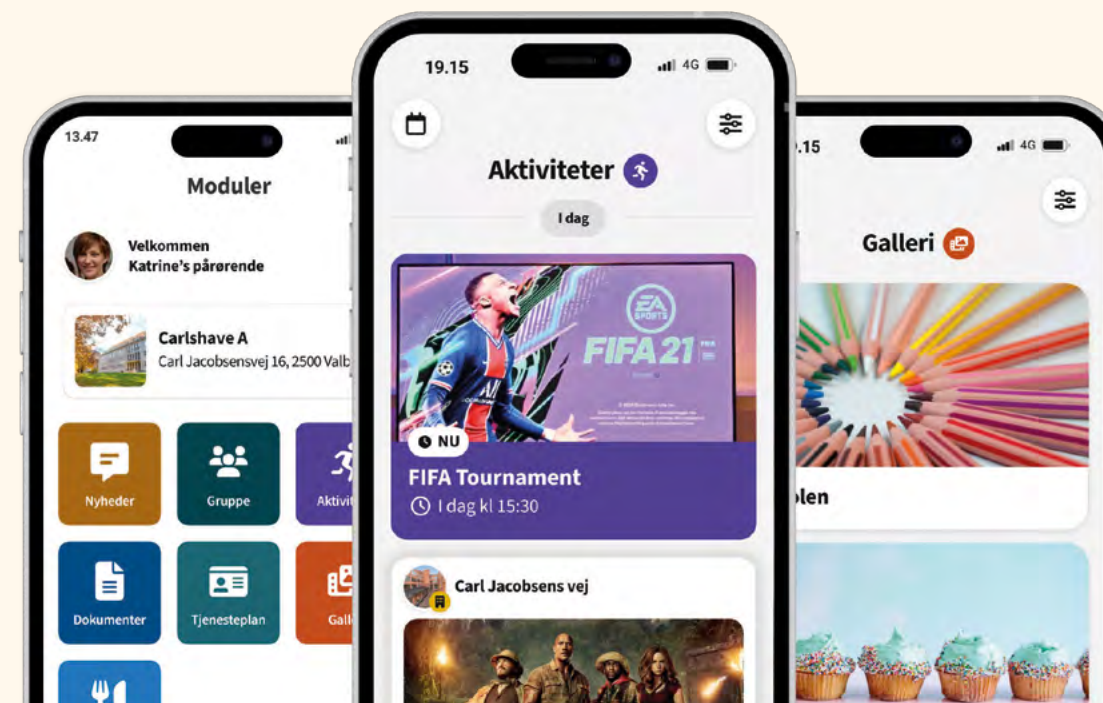
Styrke borgernes selvstændighed og trivsel

3

Lette kommunikationen med pårørende

4

Frigive tid fra administrative opgaver

Er du interesseret i at høre mere om Jeres muligheder med IBG?

Book møde til en uforpligtende snak om hvordan vores løsning kan tilpasses Jeres behov og understøtte Jeres daglige arbejde. Scan QR-koden her og book dit møde!

**Vil du have
5 gode tips
til, hvordan du
får borgerens
stemme med?**

Find Agnete og Cleos gode råd på
sl.dk/fag-og-viden

Årets højdepunkt er dart og dans

TEKST LEA HOLTZE /// FOTO SIMON JEPPESEN

Når 400 voksne med et udviklingshandicap på tværs af kommuner i det sydjyske mødes til **idrætsdag i Tønder**, forenes træning og stor gensynsglæde med sang og snørede dansesko. Sådan har det været i mere end 40 år. Og det giver minder og oplevelser, der varmer langt ind i efteråret

Gensynsglæde

Glæden er stor ved gensynet med tidligere klassekammerater, bofæller og kolleger, som man måske ikke har set siden idrætsdagen sidste år. – Samværet og det at møde nogle andre end dem, man bor og arbejder med til daglig, er en stor del af dagen. Jeg er opmærksom på at få fællesskabet til at fungere ved at være på forkant og hjælpe dem med at aflæse hinanden og i det hele taget fungere i samværet, fortæller socialpædagog Helle Tobiasen.

Idrætsdagen

Hvert år inviterer Psykiatri & Handicap i Tønder Kommune til den traditionsrige handicap-idrætsdag ved Tønderhallerne, hvor der deltager omkring 400 borgere og socialpædagoger fra skoler, aktivitets- og botilbud i Region Syddanmark samt frivillige fra bl.a. det nærliggende Tønder Gymnasium.

Idrætsdagen består af en lang række aktiviteter som dart, boccia, vandaerobic, krolf og hockey. Deltagerne kan også spille håndbold med Tønder Håndbold og prøve flødebollekast, køre i veteranbil og meget andet. Dagen slutter af med fest med middag og dans.

Dagen er arrangement af et udvalg, som består af repræsentanter fra flere sønderjyske kommuner, der også deltager i arrangementet.

Forberedelse

15 voksne fra Aktivitetshuset i Toftlund deltager i idrætsdagen. Den sidste måned har en del af dem trænet op til dagens dart-turnering. Og på den måde rækker idrætsdagen ind i det daglige socialpædagogiske arbejde på aktivitets- og samværstilbuddet, fortæller socialpædagog Helle Tobiasen (forrest i midten): – Vi opbygger begejstring og glæde over, at vi skal give den gas sammen, og snakker selvfølgelig også om, at man gør sit bedste og ikke er sikker på at vinde. Det er en fantastisk dag, som borgerne har set frem mod, siden vi var her sidst.

Observation

For nogle af deltagerne kan der være et stort håb om at løbe af med en af medaljerne. Og ellers kan de ved at deltage i flødebollekast, tage en tur med veteranbilen eller kaste på dåser samle aktivitetskryds og være med i lodtrækningen om præmier. – Det er min opgave, at de får en god dag. Mit hovedfokus er at observere, hvordan de reagerer på fællesskabet, og så agere ud fra det, fortæller socialpædagog Jannie Roos.

Motivation

Selvom man har glædet sig meget til idrætsdagen, kan det være overvældende at skulle deltage i en aktivitet, når den store dag omsider oprinder. Derfor, fortæller socialpædagog Jannie Roos, er det vigtigt at støtte og motivere borgerne til at deltage og rose dem for deres engagement: – Vi kender dem så godt og ved, at en har behov for at sidde lidt for sig selv, en anden har brug for et kram, hvis det ikke går helt som håbet – det aflæser vi i kropssprog og mimik, fortæller hun.

Stjernestunder

Dagen byder på mange gode oplevelser – også for socialpædagogerne. – Jeg har oplevet glæden ved at se en borger, som normalt kan have svært ved at rumme hele dagen, være med i vandaerobic. At se hende deltage med grin og stor nydelse sammen med de andre, det er simpelthen en stjernestund, siger Jannie Roos, som her er med i vandet.

Pausetid

Det kan være overvældende at være sammen med så mange mennesker, og socialpædagog Helle Tobiasen er opmærksom på, om en borger har brug for at trække sig for en stund. – Jeg kender borgerne rigtig godt og registrerer fx, hvis en af dem får ufrivillige tics, som kan være hans tegn på, at han har brug for en pause. En anden, der er meget rastløs, skal ikke være inde i hallen for længe, men har brug for at gå uden for. Sådan har vi blik for borgernes forskellige støttebehov.

Fest

Idrætsdagen kulminerer med fest. Og så godt som alle er på dansegulvet fra det sekund, partybandet OS3 slår første tone an. Nogle får sågar mulighed for at springe op på scenen og spille med. Helle Tobiasen er opmærksom på, om alle, der har lyst, får en svingom.

På gensyn

Det er trætte, men glade deltagere, der tager fra idrætsdagen. Den kommende tid vil der blive talt om alle oplevelserne, så fællesskabsfølelsen holdes i live. – De har været en del af noget stort. Og snakken falder hurtigt på, hvilken sportsgren de vil dyste i til næste år. På den måde lever idrætsdagen hele året rundt, siger Helle Tobiasen.

Sammen giver vi mere tilbage

Få personlig rådgivning

Book en online pensionsrådgivning, når det passer dig.

- ✓ Hjælp og vejledning, når livet ændrer sig
- ✓ Styr på din pension og dine forsikringer
- ✓ Svar på dine spørgsmål

Se mere, og book din tid her

Du har Danmarks bedste pensionselskab

PKA er igen i 2025 kåret som Danmarks bedste arbejdsmarkedspensionselskab. Det er vi, fordi medlemmerne i PKA har nogle af landets bedste afkast, den højeste kontorente og de laveste omkostninger. Alt det, der giver dig mest muligt i pension.

KONTAKT		KALENDER	
SOCIALPÆDAGOGERNE sl.dk Tlf. 7248 6000 Åbningstid: mandag-onsdag 9-15, torsdag 9-17, fredag 9-13. Vil du i kontakt med os, så skriv en besked i Mit SL.			
Medlemsteam Ved spørgsmål om medlemskab, kontingent og efterlønsbidrag. Tlf. 7248 6030			
Arbejdsskadeteam Er du kommet til skade på jobbet? sl.dk/arbejdsskade Tlf. 7248 6040			
Job- og karriererådgivning Gratis rådgivning om job og karriere for forbundets medlemmer hver mandag 14-17. Tlf. 7248 6060 Bestil karriererådgivning på Mit SL.			
SOCIALPÆDAGOGERNES A-KASSE Tlf. 7248 6010 Åbningstid: mandag-onsdag 9-15, torsdag 9-17, fredag 9-13.			
FORRETNINGSUDVALGET Formand Benny Andersen Tlf. 4055 0982			
Næstformand Gert Landergren Due Tlf. 2296 7996			
Næstformand Lene Kümpel Tlf: 2789 9990			
Forbundskasserer Tina Lai Holmgaard Tlf. 5084 6881			
PRESSEKONTAKT Presseansvarlig Niels Søndergaard nis@sl.dk / mobil: 2369 1899			
Afdelingsleder for Kommunikation Marie Dissing Sandahl mds@sl.dk / mobil: 2887 6895			
PÆDAGOGSTUDERENDES LANDSSAMMENSLUTNING p-l-s.dk Tlf. 3546 5880 Åbningstid: mandag, tirsdag og torsdag 10-15.			
PENSIONS KASSEN pka.dk Tlf. 3945 4540 / pka@pka.dk Åbningstid: mandag-torsdag 8.30-20, fredag 9-15.			
BORNHOLM	Cafémøde om naturterapi Mandag 27. oktober kl. 16 Socialpædagogerne, Paradisvej 3, Rønne Kom til cafémøde – og få en masse gode snakke med kolleger fra hele øen. Vi byder på kaffe og lidt sødt. Kredsbestyrelsen deltager også – og mødet er også for socialpædagoger, der ikke er medlemmer.	STORSTRØM	Juletræsfest Fredag 28. november kl. 16-19 TAMU, Præstegårdsvej 18, Vordingborg Hanne Ejlersen sørger for leg og hygge. Der serveres kaffe/te og kage samt frugt og sodavand til børnene – og inden vi går hjem, serveres pølser med brød og godteposer til alle børn. Pris pr. voksen 50 kr. Børn er gratis. Tilmelding senest 16. novem-
			ber til Anette Spandet på mail a_spandet@hotmail.com eller på sms til 2493 0515. Betaling via MobilePay-nr. 450000.
			Julefrokost Onsdag 3. december kl. 13-17 Toksværd Samlingshus, Dystedvej 6, Holmegaard Seniorsektionen inviterer til julefrokost med frokost og kaffe – også for dem, der er ude af arbejdsmarkedet. Der afholdes pakkeleg, så husk en pakke til et beskedent beløb. Pris medlemmer 200 kr., ikke-medlemmer 250 kr. Tilmelding senest 25. november til Birgitte Sidor på sms 3118 3434 eller sidorbirgitte@gmail.com.

Sopra Konsulenterne åbner kontor i Aarhus

Sopra er udviklere af metoden **LA2** og den supplerende version **LA2u**, hvis formål er nedbringe voldsomme episoder og øge trivsel for både borgere og fagprofessionelle.

Vi tilbyder:
LA2 og LA2u Certificeringsuddannelse
LA2 og LA2u Temadage
LA2 og LA2u Kurser
LA2 og LA2u Supervision
LA2 og LA2u Implementeringsstøtte

Yderligere informationer og kontaktoplysninger finder du på vores hjemmeside:
www.sopra.dk

Sopra Konsulenterne ApS Aarhus:
FO-byen
Vester alle 8,3 sal
8000 Aarhus
info@sopra.dk

Kom i biffen 2For1

Køb 2 billetter for 1 billets pris pr. måned. Prisen er 145 kr., og du vælger selv tid, sted og film blandt alle Nordisk Film Biografer. Læs mere på pluskort.dk eller i PlusKort appen.

Psst! Der er også rabat på ekstra billetter og biografguf til filmen.

PlusBio

SOCIALPÆDAGOGERNE PlusKort.

Der tages forbehold for ændrede eller ophørte rabatter. Læs vilkår og betingelser for rabattafalene i PlusKort appen eller på pluskort.dk

Jonas er vred over sin anbringelse! Hvordan hjælper vi ham?

Mød Jonas i VISOs praksisfortælling om udadreagerende unge i anbringelse.

I praksisfortællingen kan du høre en VISO-specialist fortælle om erfaringer og dilemmaer fra sit arbejde. Du får redskaber og tilgange, som du kan bruge i din egen praksis. Der er i alt fem praksisfortællinger med forskellige emner.

VISO Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation

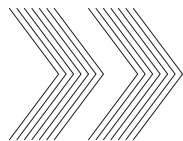

Praksisfortællingerne handler om:

- Børn med erhvervet hjerneskade og usynlige sprogvanskeligheder
- Anbragte unges modstand i samarbejdet
- Unge med autisme og angst – balancegang mellem udvikling og overbelastning
- Unge med selvdestruktiv adfærd
- Forældresamarbejde med høj følelsesmæssig intensitet

Læs mere og kontakt os på www.sbst.dk/VISO

Jeg vil skabe de bedste rammer for dem, der gør en forskel for andre

TEKST TINA LØVBOM PETERSEN /// FOTO MARIA HØY HANSEN

Hvorfor skulle der ske noget nyt?

Mine år på JAC (Job-, Aktivitets- og Kompetencecenteret Gentofte) har formet mig fagligt og menneskeligt – men lige meget hvor spændende arbejdet er, så går der på et eller andet tidspunkt rutine i det. Og det skete for mig. Den der nysgerrighed på at gøre tingene bedre var der ikke længere.

Hvad gik du efter?

Jeg har som tillidsrepræsentant i flere år arbejdet mig ind i at gøre en forskel for mennesker, der gør en forskel for andre. At være med til at skabe gode rammer for vores socialpædagoger, så de bliver dygtigere til arbejdet med borgeren, det ville jeg gerne bygge videre på. Derfor var det naturligt, at et job som leder skulle være mit næste skridt.

Hvordan bruger du din baggrund?

Som TR har jeg opbygget en organisatorisk forståelse, og jeg ved, hvad der foregår i det samarbejdsrum, man har med lederen. Jeg kender til den svære samtale og de menneskelige konsekvenser, når der er skæbner på spil – og de erfaringer bruger jeg nu som leder. Jeg oplever, at jeg har en god evne til at se det hele billede på en arbejdsplads.

Hvordan er du leder?

Den flade ledelsesstruktur, som JAC er kendt for, ligger dybt i mig. Så i mit nye job har jeg meget fokus på at tilgå medarbejderne på samme måde – altid med afsæt i, at vi er fælles om at løse

Tim Nøraa
38 år

2025
Teamleder
Blindenetværket Gentofte

2024
Socialpædagogens
Fagpolitisk Uddannelse

2023
Bestyrelsesmedlem
Socialpædagogerne
Storkøbenhavn

2020
TR Job-, Aktivitets-
og Kompetencecenteret
Gentofte

2018
Socialpædagog
Job-, Aktivitets- og
Kompetencecenteret
Gentofte

2014
Pædagoguddannelsen
Københavns
Professionshøjskole

opgaven. Jeg prøver at møde mennesket fremfor medarbejderne, og jeg gør meget ud af at give noget af mig selv ved at dele også personlige ting med mennesker omkring mig på arbejdspladsen.

Hvad udfordrer dig?

Jeg skal lære at se mig selv i et andet lys. Det er noget andet at være leder end at være TR – fx skruer jeg lidt ned for det, jeg vil kalde kollegialt fjol. Jeg prøver at finde balancen mellem at være lidt mere tilbagetrukket – men samtidig være mig. Det er også en øvelse i at gå fra at være ham, der ikke altid så ledelse som noget positivt, til at se på det lidt mere objektivt. Og det er også et skift til en ny borgergruppe, så der er meget, jeg skal lære.

Hvad er det bedste i det nye job?

Jeg har mulighed for at påvirke arbejdspladsens udvikling mere end før, og det er lige den udfordring, jeg har behov for. At være med til at forme fremtidens ledelse. Og jeg nyder at bruge de kompetencer, jeg har med mig som TR, i mit job som leder – min evne til at skabe dialog, samarbejde og involvere medarbejderne.

Hvad er dit bedste råd?

Et karrierespring fra at være TR til at blive leder skal man ikke være bange for. Samtidig sikrer det at være ung leder – som jeg nu er – diversitet i et lederteam, og jeg oplever, at yngre medarbejdere godt kan lide at gå til en leder, som ikke kunne være deres mor eller far. Så spring ud i det, hvis du har ambitionerne. ×

Socialpædagog og TR

Efter næsten otte år som socialpædagog og TR på Job-, Aktivitets- og Kompetencecenteret i Gentofte har Tim Nøraa både skiftet arbejdsplads og titel – og er nu ansat som teamleder på Helhedstilbuddet Blindenetværket.

Teamleder

Job- og
karriererådgivningen
tilbyder gode råd og
sparring til dig, der overvejer
at skifte spor.
Ring mandag kl. 14 til 17 på
7248 6060
eller bestil tid til
en samtale på
Mit SL

vendepunkt

Faglighed

Med min faglighed og metoden KRAP har jeg været med til at give en ung mand muligheder, han ellers aldrig ville have fået, siger socialpædagog Simone Flak.

MED KRAP GAV SIMONE EN UNG MAND MOD PÅ IGEN AT SØGE FÆLLESSKABET

Simone Flak er på aftenvagt, da hun oplever noget, som hun har arbejdet for i meget lang tid. Hun har set små tegn på det den seneste tid, men det er alligevel en fantastisk følelse, da det sker

Den unge mand, som hun har været kontaktpædagog for i over et halvt år, har set i nyhederne, at Kongeskibet Dannebrog kommer til byen i morgen kl. 10. Han ved også, at Simone har dagvagten, og det er med til at give tryghed, da den unge mand tager springet: Han spørger, om de ikke skal tage ned og se, når Kongeskibet lægger til ved kajen. Simone svarer, at det er da en god idé, men indeni svulmer hun af stolthed og tænker: JACKPOT!

Otte måneder tidligere havde den unge mand været indlagt på den lukkede afdeling med fast vagt pga. udadreagerende adfærd. Men ved hjælp af KRAP og nøje planlægning lykkedes det Simone gradvist at åbne verden for ham. Små skridt, stor tålmodighed og et fokus på relationen gjorde forskellen.

– KRAP var mit fundament. Vi brugte bl.a. måltrappen til at se, hvor mange trin det kræ-

vede at deltage i en stor koncert i Tivoli Friheden. Ved at forberede os grundigt og give ham tid blev vi klogere på hans behov, fortæller Simone.

Hun pressede aldrig, men blev ved med at tilbyde ture – og accepterede et nej som en del af processen. Det byggede tillid. Da han endelig sagde ja, blev det starten på en ny udvikling.

– Jeg så ham stå til en koncert i Tivoli Friheden midt iblandt andre unge – ikke i et handicap-område. Det gjorde mig vildt stolt, siger hun.

For den unge betød det selvtillid og troen på, at han kan være en del af fællesskabet. Fra at være indelukket og afvisende blev han opsøgende og åben for nye oplevelser.

– Med KRAP i rygsækken kunne vi give ham muligheder, han ellers aldrig havde fået, fastslår Simone. ✕